GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 18.

We Srzodę Dnia 1. Marca 1797

EDYKT.

Z strony Ces: Krolewskiego Appellacyynego Trybunału Gallicyi zachodniey.

Nim Magistraty w miastach cyrkularnych razem do sprawowania iuryzdykcyi kryminalnych urządzonemi zostaną J. C. Krolewski i Apostolski Majestat łaskawie nayWyższym swoim dekretem dworskim pod d. 14 Lutego r. t. wypadłym ustanowić raczył, aby w Krakowie, Lublinie i Sandomierzu trzy sady kryminalne tymczasowe wprowadzone zostały. — Z tych każdy składać się ma z iednego sędziego kryminalnego, dwoch Assessorow, dwoch kancellistow, iednego przełożonego nad więzieniem, i czterech strożow. Sędziemu kryminalnemu w Krakowie rocznie ryńskich złotych dziewięćset, Lubelskiemu osmset, Sandomirskiemu siedmset, każdemu zaś kryminalnemu Assessorowi, Krakowskiemu po sześć set zło. rynskich, Lubelskiemu po pięć set, Sandomirskiemu po czterysta wyznaczono iest: każdy kancellista w Krakowie trzysta zło. rynskich, w Lublinie dwieście, w Sandomierzu sto pięćdziesiąt; każdy zaś przełożony więzienia zło. ryńskich dwieście, i każdy stroż po zło. ryńskich sto na rok dostanie.

Gdy więc procz sędziow kryminalnych ktorzy z wschodniey Gallicyi iako w podobnych sprawach doświadczenie maiący, mianowani bydź maią inne wszystkie mieysca rozdane nie są; przeto ktoby sobie mieysca assessora w ktorym sądzie kryminalnym życzył, a ięzyk Polski i Łaciński doskonale posiadał i zdatność procz tego swoią zaświadczeniami, i dekretem wyboru *Eligibilitatis Decretum* od ktorey kolwiek Appellacyi z dziedzicznych C. Kr. kraiow otrzymanym dowiodł ma się aż do 15 marca roku teraźnieyszego do C. K. Appellacyynego trybunału Gallicyi zachodniey zgłosić i prożbę swoią wspomnionemi rekwizytami udowodnioną podać. Przy wyborze na kancellistow czyli pisarzow przy sądach kryminalnych C. K. appellacyyny trybunał osobliwszy wzgląd mieć będzie na osoby w teraźnieyszych Magistratach i sądach Woytowsko Ławniczych zasłużone, byleby ięzyk Polski i Łaciński doskonale posiadali, naukę przyzwoitą mieli, i do prowadzenia protokułu sposobnemi byli. — Przy osadzeniu mieysc na przełożonych więzienia wzgląd miany będzie na C. K. unteroffi-cyerow. — Przy strożach więzienia na C. K. żołnierzy, ktorzy ieszcze do tego urzędu zdatnemi bydź mogą, do służby zaś woyskowey mniey zdatni są. — Względem ktorych potrzeba iest aby się przez C. K. Woyskową kommendę do C. K. appellacyy-

nego trybunału zgłosili i od niey zalecenie mieli. — W powszechności wszyscy którzy o iedną z wspomnionych służb starać się życzą sobie, przed upłynieniem dnia 15 marca roku teraźnieyszego maią się, do C. K. appellacyynego trybunału zgłosić.

Dan w Krakowie dnia 27 Lutego roku Pańskiego 1797.

Mikołay Urbański
Franciszek Baron Wittorff.

Z Rady C. K. Appellacyynego Trybunału Gallicyi zachodniey
Stoiowski.
Pratobewera.

Z Wiednia d 22. Lutego.

Dnia 20 t. m. wieczór Arcy Xżę Karol przybył tu w dobrym zdrowiu z główney kwatery Włoskiey armii. Radość tuteyszych mieszkańców, z oglądania wśrzód Wiedeńskich murów okrytego sławą brata nayukochańszego naszego monarchy, iest nie do opisania. Wczoray wieczór, kiedy się Arcy Xżę Jmć z J. C. Mcią na teatrze Hofburg pokazał, z wszystkich stron dały się kilkokrotne radosne okrzyki słyszeć i kiedy odkryto kortynę i na pochwałę tego bohatera kantatę w muzyce od P. Alxindera zrobioną odprawione, widać było powszechne rozrzewnienie i ukontentowanie całego publikum. — Z powodu iego przybycia całe miasto było illuminowane.

JW. z Xiażąt Czartoryyskich ordynatowa Zamoyska, po krotkiey chorobie w nocy z 14go na 15ty pełne cnot i przywiązania do oyczyzny życie tu zakończyła. Znane są zapewne tey Pani rzadkie przymioty i każdy współrodak musi ich umieć cenić, kiedy nawet w obcym narodzie powszechny dla niey ziednały szacunek.

Z Paryża d. 8. Lutego.

Od naszey armii Włoskiey następuiące tu nadeszły rapporta:

List jenerała Buonaparte do Dyrektoryatu. Z głowney kwatery Werona d. 9 Pluvios (d. 28 stycznia.)

Dywizya jenerała Angereau do Padwy się udała, z tamtąd przeszła Brentę i ku Citadella poszła, zkąd się nieprzyiaciel za iey zbliżeniem cofnął.

Potyczka pod Carpenedolo.

Jenerał Massena, udał się nayprzód do Vicenza, z tamtąd do Bassano, i ścigał nieprzyiaciela, który się na tamtey stronie Brenty za wąwozy cofnął. Walecznego jenerała Menard posłał daley za nim; ten doścignął go pod Carpenedolo i po żwawey utarczcze 800 niewolnika mu zabrał. Grenadyerowie 25 pół brygady z bagnetem za most się przedarli i między temi, którzy im przeyscia bronili straszną rzeź zrobili.

Potyczka pod Avio.

Dowizya jenerała Joubert rozpoczęła swóy marsz dla wniścia za nieprzyiacielem do gór Tyrolskich, do których z przyczyny teraźnieyszey ostrey pory wniyście iest przytrudnieysze. Wczoray przy Avio na tylną straż natrafił i po letkiey utarczce 300 niewolnika zabrał. Dywizya jenerała Rey konwoiowała zabranych Austryaków.

Przy oblężeniu Mantui nic ważnego niezaszło.

Podpisano *Buonaparte.*

Jenerał Berthier także pod d. 28 stycznia z Werony donosi, iż Austryacy w nocy opuścili Bassano, i że po tęgiem odporze za most pod Carpenedolo musieli się nazad cofnąć, gdzie oprócz 200 zabitych 900 niewolnika, między którėmi 12 officyerów i 1 armatę utracili. "Austryacy, dodaie Berthier, są w zupełnym nieporządku i uciekaią przed nami. Deszcz, który w czasie tey wyprawy ustawicznie padał, resztę tey armii od zupełnego zabrania uratował. Pod Avio pomimo strasznych szańców, została iednak nieprzyiacielska przednia straż nazad odparta i do 400 niewolnika iey zabraliśmy.,,

Wypis z listu jenerała Buonaparte do dyrektora Carnot. Z Werony d. 28 stycznia.

" Z politowaniem to wszystko czytałem, co względem mnie rozpuszczono; każdy podług swoich namiętności robi mnie mówiącym. Rozumiem iż mnie nadto dobrze znasz, a żebyś mógł mniemać, iż ia za cudzem natchnieniem iść potrafię. Zawsze się dowodami twey przyiaźni zaszczycałem, którąś mnie i moim okazywał, i nigdy ci za to prawdziwie wdzięcznym bydź nieprzestanę Znayduią się ludzie u ktorych nienawiść iest potrzebą, i gdy niemogą rzeczypospolitey obalić, przynaymniey się tym cieszą, że wszędzie gdzie tylko mogą rozdwoienie rozpuszczaią. Co się mnie tyczy, niechay sobie mówią co chcą nigdy mnie tym niedosięgną. Szacunek małey liczby ludzi, takich iak Ty; szacunek mych kollegów, czasem opinia potomności, a nadewszystko uczucie mego własnego sumienia i dobro oyczyzny iedynie mnie interessuią.,,

" Dwie dywizye armii znayduią się w Bassano. Nieprzyiaciel wychodzi z Trydentu; Mantua iest z wszystkich stron ściśniona.,,

Jeszcze d. 20 stycznia jenerał Buonaparte wysłał przez obywatela Bessiers kommendanta przewodników, 11 zdobytych pod Rivoli i Favorita chorągwi dyrektoryatowi.

Buonaparte pisze ieszcze do dyrektoryatu. "Znaydziecie tu różne poprzeymowane listy, które tym są ważnieysze że w nich uporczywy wiarołomności dworu Rzymskiego doydziecie.,,

Naypierwszy z tych listów iest list kardynała Busca sekretarza stanu do Papiezkiego posła w Wiedniu d 7 stycznia z Rzymu datowany. Treść iego iest takowa:

" Widzę z WPana raportu iź Cessarski minister baron Thugut nakoniec swóy głos odmienił, i że tym pewniey na pomocy Cessarskiey polegać możemy, gdy nam ią Cessarz i Cessarzowa przyrzekli. Zdaie się także iż baron Thugut iuż na nas polega, gdyż jenerała Colli tak śpieszno z Wiednia wysłano, i nadzieię nam odzyskania naszego kraiu czynią. To wszystko zapowiada iż nas iuż iako allianta uważaią. Już więcey o rzeczeniach niemasz mowy; możemyż nawet myśl o tym oddalić? Poki tylko będę mógł na pomocy Cessarza polegać, poty będę podane od Francuzów propozycye do pokoiu zwłóczyć. Niemożna sobie wystawić co ucierpiałem, nim Francuzkiemu ministrowi Cacault odpowiedź dałem; rozumiałem iż móy honor ucierpiałby na tym, gdybym negocyiąc z dworem Cessarskim, był Francuzkie propozycye przyiął. Francuzi okazuią

)2(

prawda naygorątsze życzenia zawarcia z nami pokoiu; z tym wszystkim niemogę ich ieszcze słuchać i na prędkie przybycie jenerała Colli oczekuię. Pochwała, którą marszałek Lascy jenerałowi Colli daie, czyni mnie zupełnie spokoynym; i to mi iest miło, iż iednego indzyniera z sobą przyprowadzi, bo nam zupełnie na nich zbywa. Ten jenerał nie zastanie prawda Papiezkie woyska dosyć ćwiczone, ale wszelako odważnych i dobrze myślących w nich żołnierzy znaydzie. Oprocz barona Thugut nadskakuy tym wszystkim, którzy nam tylko w pewnych razach potrzebnemi bydź mogą. Utrzymuy proiekt, aby Cesarskie woyska na Tryest mogły się z naszą armią w Romanii złączyć. Woyna niemoże ieszcze bydź za woynę religii deklarowana, gdyż nim będziemy alliansu z Cesarzem pewni, wystawilibyśmy się na nienawiść Francuzow &c.

W rożnych kopiach tego listu, który naypierwey w Medyolanie był oznaymiony, ieszcze się następuiące wyrazy znayduią: " Nie rozumiem, aby Hiszpanie chcieli Papieża całey świeckiey władzy pozbawić; iednak po części chcą mu ią obciąć. Królowa Hiszpańska nie myśli tylko o powiększeniu swego szwagra Xcia Parmy. Hiszpański minister Azzara wszędzie będzie ogień podżegał; lecz Cesarz nigdy nie dopuści, aby się Hiszpania tak we Włoszech rozszyrzała.,,

W Medyolanie ogłoszono ieszcze korrespondencyą sekretarza stanu kardynała Busca z Papiezkim posłem w Florencyi, w którym pierwszy wyraża, iż ieżeli Francuzi przyrzeką w przód Ferrare i Bononią oddać, tedy w da się z niemi w negocyacye &c. Lecz okoliczności iuż się zminiеły i Buonaparte niemyśli iuż tak spokoynie względem Rzymu iak dawniey.

W woyskowey sile w Vendome rożne odmiany poczyniono; fakcyoniści kilkunastu tamteyszych żołnierzy na swoią stronę przeciągnęli.

Redaktor przywodzi, iż Austryaccy kommissarze podczas konferencyi z jenerałem Clarke mieli oświadczyć iż rzeczypospolitey Francuzkiey nie uznaią. Jenerał Clarke na to oświadczył, iż rzeczpospolita nawzaiem Niemieckiego Cesarza nieuznaie.

Minister marynarki, znowu o zabrani u wielu Angielskich i Portugalskich okrętów przez naszych korsarzy oznaymił. Między innemi 10 okrętów z konwoiu o 50 żaglach, który z Cork do Londynu płynął, zabrano; 4 z ostatnich są iuż w naszych portach.

Przytaczano iż wodz brygady Malo, imię reprezentanta Dumas, którego royaliści na ministra przeznaczyli, z listy kazał wymazać; lecz w liście do ministra policyi oświadczył Malo, iż Villeharnois podczas rozmowy, na uwagę Dunant że Dumas iest zdraycą i republikanem, sam podarł tę listę w ogień wrzucił. Obywatel Ramel także się w liście do ministra policyi o rzetelności swego wyznania względem ostatniego spisku, o czym powątpiwanie rozpuszczono, usprawiedliwił. Między innym mówi, iż chce późniey ieszcze dowieść, iż fakcya royalistów z anarchistami się związała.

Oznaymiono także wiele listów, w których przywodzą iż od dawnego czasu pracowano w Paryżu nad wielkim proiektem, dla czego stronników royalismu do Paryża, a żołnierzy do dezercyi wzywano. Jakoż w istocie do tuteyszego głównego

miasta, pod różnemi pozorami nazbiegało się bardzo wiele nieznaiomych ludzi, którzy się teraz czymprędzey retyrowali.

Obywatel Poncelin wydawca republikańskiego kuryera, żalił się iak wiadomo, iż niedawno w pałacu Luxemburg w pokoiach dyrektora Barras sromotnie był znieważony. Za pozwoleniem ostatniego przeszukał wszystkie pokoie, ale nigdzie tey izby w ktorey był zamknięty i zmęczony, nieznalazł.

Na propozycyą dyrektoryatu iuż zadecydowano, iż Brottier i inni aresztowani spiskowi, przez kommissyą woyskową będą sądzeni. Dnia 5 w radzie 500 były z tego powodu żwawe spory, ponieważ podług konstytucyi tylko ci od woyskowey kommissyi maią bydź sądzeni, którzy z bronią w ręku są złapani. Lecz inni wystawili, iż ci żołnierzy do ucieczki namawiali, a zatym od kommissyi woyskowey sądzeni bydź powinni.

Różne dokumenta ostatniego spisku, które rządowi oddano, nic oprócz iuż wiadomych nie zamykaią w sobie rzeczy. La Villeharnois i Brottier są oddawna iako fanatyczni royaliści znani. Mniemany kramarz Dunant, ma bydź emigrant, i umyślnie to imię przybrał aby skryciey mógł rzeczy robić.

Aresztowania ieszcze tu wciąż trwaią. Oprócz obywatela Debar, dawnego kommendanta gwardyi Paryzkiey i przyiaciela Villeharnois, aresztowano także obywatela Vauvilliers. — Niektóre pisma mowią, iż mniemany kramarz Dunant iest królewski dawny officyer, kawaler Duverne de Presley się nazywa.

Kommissya z 3 członków wszystkie dokumenta ostatniego spisku ma roztrząsnąć. Na propozycyą Talliena rada 500 wczoray postanowiła, aby dyrektoryat zdał iey rapport o teraźnieyszym położeniu rzeczypospolitey.

Panuiący Xżę Salm-Kirburg i Xżna Hohenzollern-Siegmaringen służąca mu za matkę, wyiechali ztąd do Bruxelli.

Z Włoch d. 8 Lutego.

Podług wiadomości z Turynu, d. 20 stycznia umarł tam hrabia Greneri minister wewnętrznych interesów. Urząd iego udzielił Król pierwszemu sekretarzowi D. Clemente Damiano di Prioca.

Jenerał Buonaparte nim 12,000. woyska przeciw Rzymowi wysłał, do kardynała Mattei ieszcze d. 20 stycznia napisał list w ktorym go o rozpoczęciu nieprzyiacielskich kroków przeciw Rzymowi przestrzega, i prosi aby zaręczył Papieża iż może bez żadney obawy w Rzymie zostać i że będzie zawsze iako głowa kościoła szanowany.

Dnia 1. t. m. Włoskie i Francuzkie woyska rozpoczęły swoy marsz przeciwko Rzymowi. Jenerał Victor d. 2 ruszył z Imola przeciwko Papiezkiemu korpusowi, ktore się w Faenza znaydowało; przednia straż pod wodzem brygady Lasne, natrafiła na to korpus, które się z 4000 piechoty i cokolwiek iazdy składało, i 14 armat przy sobie miało. Francuzi w momencie przeprawili się za Cenis, most opanowali i całe to korpus zabrawszy 1000 niewolnika i 14 armat do ucieczki przymusili i ku Ankona się potym udali.

Oto są pisma, które ienerał Buonaparte d. 31 stycznia i d. 1 lutego wydał:

Odezwa do mieszkańcow kraiu Papiezkiego.

Armia Francuzka wchodzi na ziemię

Papiezką, a wierna swym maxymom będzie religią i lud protegowała.

Żołnierz Francuzki niosąc w iedney ręce bagnet, pewna rękoymia zwycięztwa, drugą rożnym miastom i wsiom pokóy, protekcyą i bezpieczeństwo ofiaruie.— Biada tym, którzy wzgardzą tą ofiarą, i którzy uwiedzeni przez ludzi zupełnie hipokrytów i zdraycòw, ściągną na swe domy woynę, iey nieszczęścia i zemstę tey armii, która w 6 miesiącach 100,000 naylepszego Austryackiego woyska w niewolą wzięła, 400 armat i 110 chorągwi zabrała i 5 armiy pobiła.

Art: 1. Każda wieś, czy miasto, które na zbliżenie się Francuzkiey armii na gwałt uderzy, będzie natychmiast spalone, a magistrat rostrzylany.

Art. 2. Gromada, na którey gruncie choć ieden Francuzki żołnierz zostanie zabity, natychmiast będzie deklarowana w stanie woyny; będzie tam kolomna woyska posłana, wezmie z tamtąd zakładnikow i straszną kontrybucyą nałoży.

Art. 3 Xża i wszyscy ministrowie religii pod iakim kolwiek będą nazwiskiem, ieżeli się podług przepisow Ewangeli, zachowaią, będą w tym stanie, iak się aktualnie znayduią protegowani i zachowani; ale ieżeli sa naypierwszemi do przestąpienia ich, będą po woyskowemu traktowani i ostrzy od innych obywateli ukarani.

Podpisano *Buonaparte.*

Manifest jenerała kommenderuiącego przeciw dworowi Rzymskiemu.

Art. 1. Papież sprzeciwił się formalnie wykonaniu artykułow 8 i 9 zawartego d. 2 messidor w Bononii za posrzednictwem Hiszpanii, a d. 27 czerwca 1796 uroczyście w Rzymie ratyfikowanego zawieszenia broni.

Art. 2. Dwor Papiezki nieprzestawał się uzbroiać i lud przez rożne pisma do krucyaty zachęcać; woyska iego aż o 10 mil od Bononii postąpiły i podbiciem tego miasta groziły.

Art. 3. Dwor Rzymski rozpoczął nieprzyiacielskie przeciw Francyi, z dworem Wiedenskim negocyacye, iako dowodzą listy kardynała Busca i wysłanie kardynała Albani do Wiednia.

Art. 4. Papież powierzył kommendę swego woyska jenerałom i offieyerom Austryackim, których mu z Wiednia przysłano.

Art. 5. Papież niechciał na uczynione mu urzędownie od obywatela Cacault ministra rzeczypospolitey Francuzkiey propozycye pokoiu odpowiedzieć.

Art. 6 Zawarte więc zawieszenie broni, zostało od dworu Rzymskiego zgwałcone i naruszonene; zaczym deklaruię go za złamane.

Podpisano *Buonaparte.*

Miasto Jmola domagało się, aby do rzeczypospolitey Cyspadeńskiey było przyłączone. Senat Bonoński dla uskutecznienia tego złączenia wysłał tam 4 deputowanych.

Z Frankfurtu d. 11. *Lutego*

Przez tuteysze miasto ustawicznie woyska przechodzą; wszystkie maią do Włoch bydź przeznaczone; ale podług wszystkich wiadomości i Francuzi tam znaczne siły ściągaią. Jednym słowem po oddaniu Huningen szańcu, cały teatr woyny przenosi się do Włoch.— Mowią iż chociaż 14 batalionow piechoty, 2 iazdy i

znaczny artylleryi park odciągniono, ieszcze się tu wyrownywaiące Francuzom siły zostaną, ponieważ i oni 22,000 ludzi od Renu odciagneli. — Wczoray wieziono przez tuteysze miasto wiele pontonow do Moguncyi; na iaki koniec? niewiadomo ieszcze.

Z Frankfurtu d. 11. Lutego.

Jenerał Werneck poiechał ztąd do Anspach, a feldmarszałek leitnant Kray dla obięcia tymczasowo na iego mieyscu niższego Renu kommendy tu przyiechał. — Xżę Oranii d. 14 iedzie ztąd do Włoch. — Z Haskich magazynow przedaią dla armii Cesarskiey zboze. — Korpusy Rohan i Bussy d. 15 będą rozpuszczone, a nadkom plet będący przy nich officyerowie, w innych regimentach umieszczeni.

Jenerał Moreau wyiechawszy d. 31 stycznia z Strazburga, iuż rekognoskowanie przy armii Sambry i Mozy rozpoczął. — Z Manheimu przyszedł rozkaz, aby fortecę Moguncyą i Ehrenbreitstein iak naylepiey w żywność opatrzono. — Z okolic Wetzlar i niższego Renu iuż tędy wiele Cesarskiego woyska do Włoch poszło. — Francuzkie cyrkułowe zgromadzenie, udało się z przełożeniem przeciw obięciu przez Krola Pruskiego niektórych prowincyi tego cyrkułu do Ratysbońskiego seymu Rzeszy.

Z Strasburga pisza, iż jenerał Bernadotte, który iuż do Włoskiey armii w drodze był, nazad do armii Sambry i Mozy powroci. Woyska tey armii które w Kayserlautern stały, ztamtąd wyszły, a na ich mieysce woyska armii Renu i Mozeli tam weszły Jenerał Moreau ma zostać przy naywyższey Francuzkich armiy nad Renem kommendzie jenerał Hoche ma pod nim kommenderować.

Słychać iż Pruska demarkacyyna linia, ma się aż do Menu dla ztykania się z Hessyą rozciągnąć. Między Prussami Hessyą maią się polityczne związki ieszcze ściśley spoić.

Z Sztokolmu d. 7. Lutego.

Jenerał Kościuszko ieszcze tu kilka niedziel zabawi, aż się pora roku trochę złagodzi; naywięcey w łożku przeleży. Znaczny tuteyszy patryota, prosił go aby się dla niego pozwolił swieżo z Anglii zręcznemu malarzowi P. Breda odmalować. Temu malarzowi obiecał za iego portret 150 talerow; ale Kościuszko nie przyiął tego honoru. — Dyrektor tuteyszey malarskiey i snycerskiey akademii P. Pasch, został od Króla orderem Wazy przyodziany.

Z Konstantynopola d. 10. Stycznia.

Francuzki ambassador Aubert-Dubavet miał w tych dniach uroczystą u W. Wezyra audyencyą Zachowany pod czas tey audyencyi ceremoniał znalazł z początku wiele trudności. W ogóle z zwyczaynych formalności nic Porta nieustąpiła; nato iednak aby mu wszyscy będący tu Francuzcy officyerowie, i żołnierze, którzy powiększey części w służbie Tureckiey zostaią, na audyencyą assystowali, zezwoliła. Liczba przypatrywaczow pod czas iego cugu była nader wielka, a pompa, która go otaczała przechodziła wszystko, co tu w podobnych ceremoniach u dawnych Francuzkich ambassadorow za królewskiego rządu postrzegano. Słychać iż Aubert-Dubavet nieodwłocznie będzie miał wstępną audyencyą u W. Sułtana; tylko o ceremoniały niemogą się ieszcze pogodzić. Wspomniony ambassador żąda aby był od artylleryi witany, przed pokoiem nieczekał &c.

W tych dniach tu Perski ambasador przybył; żąda od Porty pośrednictwa do przywrocenia prędkiego z Rosyą pokoiu, a ieżeliby Porta sobie pokoiu nieżyczyła, to o znaczne posiłki w woysku prosi. Tu iednak spodziewaią się że wnet pokoy nastąpi, którego sobie Persy iak nayprędzey życzą.

Z wyspy Cypru dowiaduiemy się, iż w przeszłym roku skazany w miesiącu sierpniu dawny drogoman Murusi z rozkazu Porty uduszonem został. Teraz obawiaią się o życie iego brata woiewody Wołoskiego.

Od kilku dni zaczęto tu znowu z wielkiem pospiechem uzbroiania i roboty w arsenałach. Kapitan baſza iest tam co dzień przytomnym. Porta dalszego rozwinięcia się politycznego systematu teraźnieyszego Imperatora Rosyyskiego oczekuie; mowią iż względem Porty ma bydź bardzo spokoyne. Oziębłość, czyli nie u fność, którą tu między Francuzkim ambaſsadorem i Szwedzkim posłem Muradgea d'hoſson postrzegano, zdaie się że taraz znikneła; Aubert-Dubayet niedawno oddał mu wizytę. — W tuteyszem porcie rożne roboty Porta rozpoczena; do dyrygowania niemi proponowano Francuzkich lub Szwedzkich indzynierow; na ostatniego się ugodzono.

Z Inpruka d. 2. Lutego.

Po wzięciu Ala, weszli Francuzi d. 30 stycznia do miasta i całego biskupstwa Trydentu. Roveredo ieszcze d. 27 stycznia obieli. Głowna kwatera jenerała Alvinzy podług iednych ma byuź w Villach, a podług drugich w Klagenfurcie. Małe korpus, które Tyrol zasłania cofa się do Botein, gdzie iuż iego głowna kwatera iest przeniesiona. Z Botein, i innych okolic wiele ludzi uchodzi; tu w Inspruku głowny lazaret iest spodziewany.

Z wszystkich stron nadciągaią tu posiłki; iak słychać i Arcy Xżę Jozef z jenerałem Mack tu spodziewany. Jeżeli woyna dłużey po trwa i Francuzi całą siłę przeciw dziedzicznym Austryackim kraiom obrocą, to Węgrzyni oprocz obiecanych 50,000 rekruta, do powszechney insurrekcyi przystąpią.

Z München d. 7. Lutego.

Z Inspruka wiele tu szlacheckich familiy uciekło. Podług ich wyznania grozi nieprzyiaciel 3 kolomnami wniść do Tyrolu i z iedney strony iuż wszedł. Gdy teraz w Tyrolu niewiele woysk iest i większa ich część do Karencyi poszła, obawiaią się bardzo o ten kray. Z Inspruka rząd, akademia &c. się oddaliły; studenci udali się do Bryxen i maią się po części z kraiowemi strzelcami złączyć. Graniczne szańce Kufstein, Scharnitz Kniepas &c. opatruią spieszno w żywność i potrzebne garnizony z artylleryą tam w rzucaią. To samo się i w Salzburskim dzieie. Arcy Xżę Karol iadąc do Tyrolu iutro tu spodziewany. Słychać iż idące z po nad Renu posiłku, nie na Fuesen do Tyrolu, ale na Augſzpurg, München, Salzburg &c. marsz swoy obrocą, aby i przeciw Karencyi idącego nieprzyiaciela wstrzymały; ponieważ iesteśmy w obawie, czy iuż Francuzi wąwozow Brixen i Klagenfurt nieopanowali.

Tu i w całem wyższym kraiu zakupuią Cessarscy officyerowie bardzo wiele zboża, które natychmiast musi bydź odwiezione. — Rząd Inspruku miał się do Salzburga udać.

DODATEK

DO N[ru.] 18.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srzodę Dnia 1. Marca 1797.

Z Krakowa d. 27. Lutego.

Stosownie do naywyższego nadwornego dekretu de dato 3 lutego, pisał JW. pełnomocny nadworny kommissarz baron de Margelik, listy nastempuiącey osnowy *do JW W. Onufrego* i *Stanisława Ossolińskich* tudzież do *WW. Bilińskiego i Kossińskiego* z okazyi dzieł ich patryotycznych zachwalonych przez kreyzamt w Siedlcach.

Skoro tylko tę przyiemną od krayzamtu Siedleckiego odebrałem wiadomość, że JWW. zagrzani patryotyczną gorliwością przez zachęcenie i dostawienie poddanych swych na rekruta, przez danie onym z własnego swego maiątku handgieltu, znakomicie dystyngwowaliście się, nieomieszkałem uwiadomić natychmiast nayiaśnieyszego Monarchę Pana naszego naymiłościwszego o tey chwały godney czynności.

Nayiaśnieyszy Pan zawsze skłonny wszelkie patryotyczne dzieło nayłaskawszym swoim udarować okiem, kazał mi w tym czasie naydobrotliwiey zlecić, ażebym JWW. naywyższe ukontentowanie z powodu tak czystych patryotycznych sentymentow ich oświadczył. Dążę przeto naywyższe to zlecenie z żywą częścią uczestnictwa usl ute /nić, i ile JWW. ukontentowania prawdziwego w tym przekonaniu sprawić mogę, że nayłaskawszy nasz Monarcha szlachetną ich czynność według zasług ceni, tak rownie i dla mnie iest wielkim ukontentowaniem, że JWW. tę miłą wiadomość kommunikować mogę z zapewnieniem zupełnego szacuuku z którym wam honor pisać się &c.

Wypis z Listu z Grodna d. 15. Lutego.

Król Stanisław August dziś o godzinie 10 z rana ruszył się w podroż do Peterzburga z ekwipażem licznym i z dworem okazale przybranym. Wyiazd iego oznaczony był prawdziwym mieszkańcow i przytomnych smutkiem. Na każdey stacyi

przygotowano koni przeszło 300, i wszystko cokolwiek do potrzeb i wygody ściąga się, z naywiększą bacznością urządzonym zostało. Dla śniegow wielkich, dotąd z tamtey strony Rygi leżących, sanki za każdym powozem przywiązane ciągną się. Dzisiay w Szczuccinie o mil 9 od Grodna Król nocować będzie, a przez resztę drogi po mil 12 na dzień uiedzie. — Litwa cała zatrudnia się teraz wybiorem delegatow do Moskwy na assystowanie aktowi Koronacyi. Z powiatu Grodzizńskiego obranym został Wołłowicz, z Wdztwa Wileńskiego ma bydź Ogiński Hetman. Do Wilna spodziewaią się nowego gubernatora w osobie Bułhakowa, dawnieyszego w Polszcze ministra. Mieysce iego zastępuie teraz Vice-guberoator Frizel, któremu łagodne z obywatelami obchodzenie się i pośpiech w czynieniu każdemu sprawiedliwości nie kosztowney, powszechną iednaią zaletę. — Znayduie się tu hrabia Orłow i ma ztąd udać się do wod, ale podobno bez powrotu do kraiu. Xżę Repnin wyiechał z Peterzburga, cel i mieysce destynacyi iego będąc dla wszystkich taiemnicą, daie tu okazyą do wielu domysłow. List iego do iedney z znacznieyszych tu osòb pisany, to tylko ma obeymować w sobie: "Iż wyieżdza zaszczycony nowym dowodem zaufania Imperatora." — Amnestya dla kraiowych emigrantow iest uchwaloną, ale dotąd nie wiadomo dla czego ogłoszoną nie została, w kròtce iednak spodziewaią się publikacyi oney za przybyciem gubernatora Wileńskiego.

Od Granic Włoskich d. 4. Lutego.

W Ferrara umarł Francuzki jenerał Robert na odniesione w bitwie pod Arcole rany. — W okolicach Roveredo z niedostatku drzewa do palenia wycięli Francuzi morwowe drzewa. Włoska ich armia rosnie aż do 100,000 ludzi.

Między Wiedeńskiemi ochotnikami, którzy się szczególniey dystengwowali, wiele młodzi naypierwszych familiy poległo. Szambelan Cesarski i wice kreiskapitan niszey Austryi hrabia Montecuculi, który za kaprala w tym korpusie służył, pod Bevelaqua zabitym został. Na kilka minut przed śmiercią rzekł: "Umieram z ochotą, ponieważ moią ręką 5 Francuzow położyłem."

Z Botzen d. 4. Lutego.

Znowu trochę oddychamy; Francuzi z stratą zostali aż do Nevis odparci. Wczoray 2000 ludzi postąpiło znowu na przod; strzelcy nasi spieszą na przeznaczone sobie mieysca, a nawet i stanowisko Cembra iest nazad w naszych ręku. Od Renu przymuszonem marszem dąży tu 10,000 ludzi.

Z Londynu d. 10. Lutego.

Tuteysza ranna gazeta chce koniecznie utrzymać, iż nasz rząd dla przywrócenia zupełney spokoyności w Irlandyi na tę nadzwyczayną myśl w padł, wysłania tam Xcia Wallii na wice króla, i aby tam cały rząd prowadził. Lubo sama z siebie ta wiadomość niepodobna do prawdy i względem następcy tronu Angielskim ustawom się przeciwi, ktore następcy tronu nigdy bawienia się za granicą niepozwalaią, możemy oprocz tego z dobrych źrzodeł zaręczyć iż tu ani kawałka prawdy niemasz. Teraźnieyszy wice król Irlandzki robi to wszystko, co tylko z ludzi w ie-

go położeniu będących, mógłby kto zrobić dla pozyskania u ludu Irlandzkiego miłości i utrzymania porządku. Niedawno na polach Dublińskich miał nad millicyą i regularnym woyskiem rewią, i z przyzwoitemi wszystkiemi znakami szacunku był przyymowany. Niemożna iednak tego zaprzeczyć, iż w skłonnym tym oprocz tego do buntu kraiu, Francuzka jakobinów partya skrycie rozruchy podżega i iak nayusilniey ich zasady stara się rozszerzyć.

Hollenderscy kupcy Muilmann i kompa: wielki bankrut zrobili i wiele familiy na tym traci. Kiedy exekutorowie po śmierci Muilmanna reiestra przeglądali, znaleźli iż sama P. Hastings 45,000 u nich miała, które iey na Hollandyą przesyłane były.

W Londynie w naypierwszych stanach, a osobliwie między białą płcią, weszła teraz Turecka i wschodnich Indyy moda używania opium.

Że lord Cornwalis tak śpieszno z Anglii do wschodnich Indyy i to ieszcze z blankietem czynienia co mu się podoba dla przywrócenia tam spokoyności wyieżdza, wszystkich to trwogą napełnia; iednak niechcemy tak daleko się zapędzać, i powiedzieć iak tu iuż uczyniono, że wschodnie Indye dla nas tak dobrze iak utracone, i że armia w Bengalu za niepodległą się ogłosiła i żadnych więcey królewskich woysk do wschodnich Indyy niechce wpuścić. Na remonstracyi ostatniego kwietnia datowaney i ktora tyle wrażenia w Anglii uczyniła, tylko się ci officyerowie, którzy w głębi kraiu są podpisali; ale z wielkiego komitatu Calcutta gdzie iest rząd cał, żaden się officyer niepisał. P. John Shore teraźnieyszy kommendant tyle miał nieostrożności, iż zamiast ich zgromić na wszystko co tylko niekontentni żądali zezwolił.

Parlament w przyszły wtorek swoie sefsye rozpocznie. — Lord Macartney musiał się ieszcze w Plimut zatrzymać. Fregatta Trusty na ktorey on płynie rozeschła się i musi wprzód naprawiona bydź nim się do przylądku dobrey nadziei na niey puści. — Z Neapolu ambafsador Ruffo tu przybył. Tuteysze pisma mówią iż po odprawioney z ministerium konferencyi, z propozycyami spokoiu się do Paryża uda.

W Irlandyi znowu kilkanaście dystryktow w stanie buntu deklarowano, i kilka osób iako szpiegów Francuzkich aresztowano. Tuteysze pisma wspominaią, iż stan wewnętrzny Irlandyi, coraz większą nas obawą napełnia. Do północney Irlandyi z Dublina wysłano znowu 20 armat. Rząd nasz na wsparcie emigrantów Francuzkich płaci co miesiąc 24,000 f. szterl:; nawet i stół Sztadhudera, który do 20,000 f. sz: na rok kosztuie, iest od Króla utrzymywany.

Widać iż od nieiakiego czasu na szkodę naszego handlu, liczba Francuzkich korsarzy znacznie się powiększyła, iak tylko rząd Francuzki większą część zdobyczy ich właścicielom przyznał; niektóre wiadomości wcale mówią, iz do nich całe pryze należą.

W Marynarce naszey iest teraz 97 admirałów, 494 kapitanów, 289 maszterzy &c. i 1960 poruczników, razem 2840 officyerów. — Francuzki rząd miał iuż rozkaz wydać, zabierania wszystkich do Anglii idących Amerykańskich okrętów bez wyiątku. — Z Dower mamy tu wiado-

mość iż z przyczyny uzbraiania, wszystkie okręty obce w portach Francuzkich Brest i Dunkierce zatrzymano.

Flotta admirała Duncan, ktora brzegi Szkocyi okrywać będzie z 12 liniowych okrętów i tyleż fregat ma bydź złożna. — Admirałowie Hotham i Elphinstone są teraz na Irlandzkich parow wyniesieni, i ostatniey soboty z okazyi tego mianowania ucałowali ręce Krolewskie. Tego samego dnia przybyli od Renu znany pułkownik Williams i pułkownik Plunquet Krolowi prezentowani byli.

Część, ktora na admirała Elphinstone (teraz lorda Keith) z zabranych zdobyczy w przyładku dobrey nadziei i Hollenderskiey eskadry przypada, 400,000. f. szt: wynosi. — Podług wiadomości z Portugalii Hiszpańskie woyska cofnęły się od Portugalskich granic zkąd wnosić potrzeba, iż Hiszpania niemyśli z Portugalią po nieprzyiacielsku postępować. — Pięć woiennych okrętów, które niedawno dla krążenia około Brest wyszły, będą wnet 4ma ieszcze okrętami z Portsmut zmocnione. — Admirał Jarvis odpłynął z swą flotta z Portugalii i odprowadziwszy Brazyliyską flottę do pewney wysokosci będzie około Kadyx krążył.

P. Aderson z Madras swemu krewnemu P. Aderson w Edimburgu przysłał pewny gatunek wełny, ktora uczonym do rozmyślania da powód. Jest koloru świecąco złotego; że iest naturalny, to się z przysłanego ieszcze z skórą kawałka pokazuie. Ta wełna ma 10 cali długości, i taki glanc ma iak nayprzednieyszy iedwab; przed zaprowadzeniem iedwabiow i sposobu farbowania, ten artykuł musiał bydź wielkiey wartości. To zwierzę w Europeyskich Indyach nie iest wcale znane, i chyba się w nieznanym ieszcze i dzikim kraiu Thibet znayduie. Ten kawałek za osobliwość z głębokich Indyy Xciu Madras posłano.

DONIESIENIE.

Z strony C. K. Krakowskiego sądu fori Nobilium w Galicyi zachodniey przypozywaią się mocą ninieyszego Edyktu sieroty: Jozef, Anna i Salomea Malikowscy, dzieci małżonkow Karola i Magdaleny de Wrzyki Rudskie Malikowskich, ktorych opiekunem był zmarły Kazimierz Barchanowski, ażeby sie w tymże sądzie meldowali koncem doyścia szladu względem maiątku sierocego; żeby oraz przy doniesieniu o sobie, rownie i mieysce mieszkania swego oznaczyli. Uprasza sie także P. Publiczność ieżliby o mieyscu mieszkania powyżey rzeczonych sierot iakową wiadomość miała, aby C. K Krakowski sąd fori Nobilium o tym zainformować chciała dla uczynienia w tey mierze dalszych potrzebnych krokow. W Krakowie dnia 7 stycznia 1797 roku.

Woyna, Auersperg, Kronenfels.

W Drukarni Jana Maya na Floryańskiey ulicy wyszedł Nmer. 1 Wierszow pod tytułem *Baieczki* z dywią:

Stoy pioro by kto wierszy mych nie|rzał na nice.
Albo się nieozwały na stole nozyce.

Numer ten kosztuie groszy 15.